

UDC 378.046-021.66:[001.891:005.336.2](100)
DOI 10.35433/pedagogy.1(116).2024.9

CHARACTERIZATION OF THE DEVELOPMENT OF RESEARCH COMPETENCE OF MASTERS IN THE FIELD OF EDUCATIONAL SCIENCES: INTERNATIONAL EXPERIENCE

A. B. Melnyk*

The research is dedicated to characterizing key aspects of preparing higher education students in master's programs in the field of educational sciences based on the best global higher education institutions. The relevance of the chosen problem is determined by the importance of studying international experience, which allows understanding which approaches and strategies contribute to the successful development of research competence in master's students in the field of educational sciences and are useful for improving the national educational system and curricula. Additionally, knowledge of international experience can help identify shortcomings and problems in the training of master's students in Ukraine and address them by implementing best global practices. The article describes the pathways to obtaining a master's degree; the experience of implementing master's programs in the United Kingdom, Hungary, the Netherlands, Portugal, Denmark, Norway, and the United States is analyzed.

It has been demonstrated that the implementation of master's programs for future teachers has a practical orientation, develops self-learning skills, and fosters a readiness for lifelong learning. Currently, master's education in Ukraine is undergoing a phase of active progressive development, where the primary efforts are directed towards practical organizational measures that will significantly and qualitatively distinguish the process of preparing a master's degree candidate from traditional bachelor's degree preparation. Under such circumstances, the creation of a qualitatively new system for preparing masters in educational sciences becomes particularly important, which should be based not only on the transmission of knowledge, skills, and abilities in creative activity but primarily on the development of research qualities in future professionals and the enhancement of research competence. This is essential for the development of the innovative potential of higher education institutions and corresponds to the level of societal demands of the first quarter of the 21st century. Moreover, it aligns with European requirements for the educational activities of masters, such as The Dublin Descriptors and The European Qualifications Framework (EQF).

The reference to global practices in preparing masters is progressive due to the adoption of the best theoretical, practical, and methodological achievements of advanced countries regarding the organization of second-level higher education training in general, as well as national peculiarities of their training, stages, principles, forms, and methods in particular.

Keywords: *research competence, master's in educational sciences, international experience, higher education, educational qualification level.*

* Postgraduate Student

(Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University)

melnik.a@vspu.edu.ua

ORCID: 0000-0003-0598-9084

ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ У ГАЛУЗІ ОСВІТНІХ НАУК: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

А. Б. Мельник

Дослідження присвячене характеристиці ключових аспектів підготовки здобувачів вищої освіти за магістерськими програмами у галузі освітніх наук на базі кращих світових закладів вищої освіти. Актуальність обраної проблеми обумовлена важливістю вивчення зарубіжного досвіду, що дозволяє зрозуміти, які підходи та стратегії сприяють успішному розвитку дослідницької компетентності магістрантів у галузі освітніх наук і є корисним для удосконалення вітчизняної освітньої системи та навчальних програм. Окрім того знання про зарубіжний досвід може допомогти виявити недоліки та проблеми в підготовці магістрантів в Україні і виправити їх, впроваджуючи кращі світові практики. У статті охарактеризовано шляхи отримання ступеня магістра; проаналізовано досвід упровадження магістерських програм у Великобританії, Угорщині, Нідерландах, Португалії, Данії, Норвегії та США.

Доведено, що впровадження магістерських програм підготовки майбутніх викладачів має практичну спрямованість, розвиває навички самостійного навчання, готовність до навчання впродовж життя. Адже сьогодні магістратура в Україні знаходиться на етапі активного поступального розвитку де основні зусилля спрямовані на практичні організаційні заходи, які допоможуть суттєво і якісно відмежувати процес підготовки здобувача ступеню магістра від традиційної підготовки бакалавра. За таких обставин особливого значення набуває створення якісно нової системи підготовки магістрів з освітніх наук яка повинна ґрунтуватися не тільки на передачі знань, вмінь і навичок творчої діяльності, а перш за все на формуванні дослідницьких якостей майбутніх фахівців і вдосконаленні дослідницької компетентності, що є запорукою розвитку інноваційного потенціалу закладів вищої освіти і відповідає рівню соціальних замовлень першої чверті XXI століття, а також узгоджується з Європейськими вимогами до освітньої діяльності магістрів – The Dublin Descriptors, The European Qualifications Framework (EQF).

Звернення до світової практики підготовки магістрів є прогресивним через прийняття кращих здобутків теорії, практики та методології передових країн з питань організації підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти в цілому, національних особливостей їхньої підготовки, етапів, принципів, форм та методів зокрема.

Ключові слова: дослідницька компетентність, магістр з освітніх наук, зарубіжний досвід, вища освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень.

Introduction of the issue. The development of society at the end of the first quarter of the 21st century is characterized by ambitious and progressive demands for the formation of a new generation of professionals capable of benefiting society.

A current requirement in the sphere of higher education, particularly in pedagogy, is the preparation of highly qualified professionals competitive in both the domestic and foreign labor markets – individuals capable of thinking creatively, quickly adapting to the modern information-rich environment, making non-standard decisions, learning and developing throughout their lives, and most importantly, being patriots of their homeland.

Постановка проблеми. Розвиток суспільства на етапі завершення першої чверті XXI століття характеризується амбітними прогресивними запитами на формування фахівця нової генерації здатного принести користь суспільству.

Вимогою сьогодення у сфері розвитку вищої освіти, і педагогічної зокрема, є підготовка висококваліфікованих фахівців конкурентоспроможних як на вітчизняному так і закордонному ринку праці – здатних творчо мислити, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися протягом усього життя, а головне – бути патріотами рідної землі.

Орієнтири розвитку і вдосконалення вітчизняної системи вищої освіти як

The guidelines for the development and improvement of the national higher education system as an important tool for the development of modern society aim at the necessity of preparing future teachers as highly qualified professionals capable of engaging in scientific activities in the conditions of continuous reform of the education system. This underscores the importance of comprehensive preparation of future teachers at the master's level, as it is undeniable today that insufficient attention to this problem leads to a decline in the quality of pedagogical activities and a decrease in their effectiveness.

Current state of the issue. Domestic scholars pay sufficient attention to the study of European experience in implementing master's programs. Particularly valuable is the work of S. Vitvytska [1], which analyzes the experience and problems of stepwise pedagogical education. M. Sakhno [9] provides a detailed characterization of the education systems of European Union countries in her research. H. Dovhopolov, M. Stepanets, and O. Maliarchuk [5; 8] conduct a systematic analysis of trends and contradictions in the development of higher pedagogical education in the United States. K. Hodlevska [2] analyzes the education system for future masters in Hungarian higher education institutions. S. Sysoieva and T. Krystopchuk [10] characterize the education systems of European Union countries in the context of master's training. Particularly noteworthy is the research by C. Sin [12] on master's research at leading European universities.

Outline of unresolved issues brought up in the article. However, the comprehensive study of the preparation of masters in educational sciences in European countries remains insufficiently explored. Therefore, the **aim of this research** is a thorough study and analysis of foreign experience in developing the research competence of master's students in the field of educational sciences, reviewing and analyzing modern approaches and strategies used in European countries for the development of research competence in master's students, and identifying key factors influencing the

важливого інструмента розвитку сучасного суспільства націляють її на необхідність підготовки майбутніх викладачів як висококваліфікованих професіоналів, здатних до наукової діяльності в умовах постійного реформування системи освіти. Це зумовлює важливість всебічної підготовки майбутніх викладачів на етапі навчання в магістратурі, адже сьогодні не викликає сумніву, що недостатня увага цій проблемі призводить до падіння якості педагогічної діяльності та зниження її ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні науковці достатньо уваги приділяють дослідженню європейського досвіду впровадження магістерських програм зокрема цінним є доробок С. Вітвицької [1] в якому висвітлено аналіз, досвід та проблеми ступеневої педагогічної освіти; детальну характеристику освітніх системи країн Європейського союзу у своєму дослідженні робить М. Сахно [9]; Г. Довгополова [5], М. Степанець [5] та О. Малярчук [8] здійснюють системний аналіз виявлення тенденцій та протиріч розвитку вищої педагогічної освіти США; К. Годлевська [2] аналізує систему освіти майбутніх магістрів Угорських ЗВО; С. Сисоєва та Т. Кристопчук [10] характеризують освітні системи країн Європейського Союзу в руслі магістерської підготовки зокрема; особливої уваги заслуговує наукове дослідження С. Син [12] на тему магістерських досліджень на базі провідних європейських університетів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Однак, недостатньо дослідженою комплексно залишається проблема підготовки магістрів з освітніх наук в країнах Європи. Саме тому **метою** наукового дослідження є ретельне вивчення та аналіз зарубіжного досвіду у розвитку дослідницької компетентності магістрантів у галузі освітніх наук, огляд і аналіз сучасних підходів та стратегій, що використовуються в європейських країнах для розвитку дослідницької компетентності магістрантів, виявлення ключових факторів, які впливають на ефективність навчальних програм з

effectiveness of educational programs for the development of research competence.

Aim of research is to take into account foreign experience in activities aimed at developing the education of teacher-masters to improve the quality of training for students in higher education institutions in Ukraine and bring it into line with international educational standards.

Results and discussion. The master's in pedagogical education is an educational qualification level of a pedagogical worker who has acquired advanced fundamental psychological-pedagogical and professional knowledge of an innovative nature, gained experience in applying and producing new knowledge to solve pedagogical and scientific research tasks in the field of education [1: 126].

Scholars interpret the concept of "research competence" as a holistic integral formation of personality, a certain set of knowledge, skills, experience of personality activity, the formation of motivational and volitional qualities manifested in readiness, ability, motivation for research activity with active use of special and universal methods of scientific cognition, aimed at obtaining new knowledge, practical application of a creative and innovative approach in goal-setting, planning, analysis, systematization, decision-making, and evaluation of the results of research activity [3: 3].

The development of research competencies of higher education master's students is aimed at acquiring skills in search and research activities, abilities for creatively solving educational tasks in higher education, and forming skills in applying research techniques and methods to address practical issues in teaching and education. This problem is particularly relevant in Ukraine due to the processes of European integration and accession to the Bologna Process, which increase the requirements for the level of preparation of future domestic scientists every day.

Therefore, the study of the main ideas and leading directions of developing research competence in master's students in educational sciences is within the scope of scientific interests of domestic scientists

розвитку дослідницької компетентності.

Урахування зарубіжного досвіду у заходах спрямованих на розвиток освіти магістрів-педагогів надасть можливість вдосконалити якість підготовки здобувачів у закладах вищої освіти України і привести її до відповідності з міжнародними освітніми стандартами.

Виклад основного матеріалу. Магістр педагогічної освіти – це освітньо-кваліфікаційний рівень педагогічного працівника, який оволодів поглибленими фундаментальними психолого-педагогічними і фаховими знаннями інноваційного характеру, набув досвіду застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних педагогічних і науково-дослідних завдань в освітній галузі [1: 126].

Поняття "дослідницька компетентність" науковці трактують як цілісне інтегральне утворення особистості, певний набір знань, вмінь, навичок, досвіду діяльності особистості, сформованість мотиваційних та вольових якостей, що проявляються у готовності, здатності, мотивації до дослідницької діяльності з активним використанням спеціальних та універсальних методів наукового пізнання, з метою отримання нових знань, практичному застосуванні творчого та креативного підходу в цілепокладанні, плануванні, аналізі, систематизуванні, прийнятті рішень та оцінки результатів дослідницької діяльності [3: 3].

Розвиток науково-дослідницьких компетенцій здобувачів вищої освіти ступеню магістра спрямований на набуття майбутніми педагогами і науковцями навичок пошукової, дослідницької діяльності, здібностей креативного розв'язання навчально-виховних завдань в умовах вищої школи, а також формування умінь застосування дослідницьких технік та методів розв'язання практичних питань навчання і виховання. Особливо ця проблема актуальна в Україні через процеси євроінтеграції та приєднання до Болонського процесу, у зв'язку з чим з кожним днем підвищуються вимоги до рівня підготовки майбутніх вітчизняних науковців.

Саме тому дослідження основних ідей та провідних напрямків розвитку

who turn to the analysis and research of the most successful foreign educational systems and programs.

In the documents of leading international organizations (UNESCO, OECD, Council of Europe, European Commission, etc.), the potential of the teaching staff is regulated by the basis of ensuring high quality and competitiveness of education in the global labor market, and the teacher of the 21st century is declared as a bearer of social changes [6: 39]. Progressive achievements of countries that demonstrate a high level of professional training of teachers according to world standards are of significant scientific interest; they have rich historical traditions of education, which contributes to their leading role in the field of science and education at regional and global levels; they have accumulated significant experience in teacher training in new socio-cultural conditions [3: 4].

Studying master's education in European countries, we understand that at the master's level, all essential characteristics of higher education are most fully manifested in their unity: teaching, research, and employment (the function of inheritance and renewal). The master's degree makes European higher education more familiar, attractive, transparent, and competitive in the world, and also allows Europe as a whole and each country individually to develop and implement their import-export strategies in the fight for intellect, image, and resources (the function of transparency). As a degree that is sufficiently open to all capable of acquiring it, it naturally regulates access and admission of students (the function of rational selectivity).

Master's education is becoming increasingly significant as a precursor to a higher degree – the doctoral level, especially in connection with the task of forming a European doctoral education (the function of providing a pre-doctoral level).

At the master's level, the unity and academic nature of the market characteristics of higher education can be maximally achieved, with its subordination to classical values and openness to dynamic changes (the function of unity of

дослідницької компетентності магістрантів з освітніх наук входить в поле наукових інтересів вітчизняних науковців, які звертаються до аналітики та досліджень найуспішніших зарубіжних освітніх систем та програм.

У документах провідних міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ОЕСР, Ради Європи, Європейської Комісії тощо) потенціал учительського корпусу регламентується основою забезпечення високої якості та конкурентоспроможності освіти на світовому ринку праці, а вчитель XXI століття проголошений носієм суспільних змін [6: 39].

Значний науковий інтерес становлять прогресивні здобутки країн, що демонструють високий рівень професійної підготовки педагогів, відповідно до світових стандартів; мають багаті історичні традиції освіти, що сприяє їх провідній ролі у галузі науки і освіти на регіональному і глобальному рівнях; накопичили значний досвід у галузі підготовки педагогів у нових соціокультурних умовах [3: 4].

Досліджуючи магістерську підготовку у європейських країнах розуміємо, що на ступені магістра найбільшою мірою проявляються всі суттєві характеристики вищої освіти в їх єдності: викладання, дослідження і працевлаштування (функція наслідування та оновлення).

Магістратура робить європейську вищу освіту більш знайомою, привабливою, прозорою і конкурентоспроможною у світі, а також дозволяє Європі в цілому і кожній країні окремо розробляти і реалізовувати свої імпортно-експортні стратегії у боротьбі за розум, імідж, ресурси (функція транспарентності). Як ступінь, який є достатньо відкритим для всіх спроможних його засвоювати, він більш м'яко, природно регулює доступ і прийом студентів (функція раціональної селективності).

Усе більшу значущість отримує магістратура як попередня більш високому ступеню – докторантурі, особливо у зв'язку із завданням, що висувається щодо формування європейської докторантури (функція забезпечення переддокторського рівня).

На етапі магістратури максимальною мірою можуть бути досягнуті єдність і

inheritance and development). Finally, the master's degree allows for the production of highly intellectual scientific and research personnel and elite professionals with a high level of interdisciplinary culture (the function of renewal) [4: 238].

However, it should be noted that in most European countries, the master's degree is not exclusively linked to preparation for scientific or scientific-pedagogical work but is aimed at a broader spectrum of future master's activities. A characteristic feature of European master's programs is their specialized specialization and the duration of study, which is determined by the requirements of the state and the system of organization of training in a specific university. Thus, the master's program duration ranges from one to six years.

In Europe, there is also a standardized system for obtaining a master's degree, and most countries prepare masters in various fields. For example, a Master of Business Administration degree (Master of Science, Master of Arts, Master of Commerce) can be obtained based on a bachelor's degree with a minimum of 2-3 years of professional experience and academic knowledge in any field. Meanwhile, the Executive Master's degree is specifically designed for professionals in administration. The difference between these directions lies in their reputation, the career goal of the education seeker, and the cost of education.

In the United Kingdom, master's programs in education can be designated as either a Master of Education or a Master of Science. The Master of Education degree is awarded to individuals with varying levels of education and qualifications, who have completed different educational institutions and have different professions, but are united by their desire to develop the field of education [9: 260].

The University of Szeged in Hungary offers a Master's program in education on a full-time basis, which lasts for 4 semesters and consists of 120 ECTS credits. Participants in the program learn to think and act as social scientists, study contemporary trends and research results, develop effective strategies and teaching methods, and learn how to apply them and

академічність ринкових характеристик вищої освіти, її підпорядкованість класичним цінностям і відкритість динамічним змінам (функція єдності наслідування і розвитку). Нарешті, магістерський ступінь дозволяє здійснювати виробництво високоінтелектуальних науково-дослідних кадрів і еліти професіоналів з високою міждисциплінарною культурою (відновлювальна функція) [4: 238].

Проте варто констатувати, що в більшості країн Європи магістратура не пов'язана виключно з підготовкою до науково-дослідницької чи науково-педагогічної роботи, а спрямована на більш широкий спектр видів діяльності майбутнього магістра. Характерною ознакою європейських магістерських програм є їх профільна спеціалізація та тривалість навчання, яка визначається вимогами держави та системою організації підготовки в умовах конкретного університету. Таким чином програма підготовки магістрів триває від одного до шести років.

Також в Європі існує стандартизована система отримання ступеня магістра і більшість країн готує магістрів за різним фахом. До прикладу ступінь магістра бізнес адміністрування (магістри наук, магістри мистецтв, магістри торгівлі) можна здобути на основі рівня бакалавра маючи мінімум 2-3 роки професійного досвіду і академічні знання в будь-якій сфері. У той час як ступінь виконавчого магістра створений спеціально для професіоналів в адмініструванні. Різниця між цими напрямками полягає в їх репутації, меті кар'єри здобувача освіти та вартості навчання.

Зокрема у Великобританії магістерські програми в галузі освіти можуть призначатися за двома спеціальностями: магістр освіти та магістр науки. Зокрема, ступінь магістра освіти присуджується особам з різними освітньо-кваліфікаційними рівнями, які закінчили різні навчальні заклади і здобули різні професії, яких об'єднує бажання розвивати освітню галузь [9: 260].

Сегедський університет Угорщини пропонує освітню програму магістра освіти за очною формою навчання освіти, яка триває 4 семестри та нараховує 120

continue their professional development. Graduates can expect to work in educational institutions, research centers, or in the field of educational management, as well as engage in research, consult in the field of education, or work in international educational organizations.

The main components of the program include general basic courses (48 ECTS credits), specialization (40 ECTS credits), a master's thesis (20 ECTS credits), elective courses (7 ECTS credits), and an internship (5 ECTS credits) [14].

The educational program for a Master's degree in Education at the Pannon University in Hungary also consists of 120 ECTS credits and lasts for 4 semesters. The program is offered in full-time, part-time, or distance learning formats. It is designed to prepare specialists in the field of educational sciences. Graduates of this university are positioned as researchers in primary, secondary, or higher education systems, in the field of educational administration, and are capable of applying their professional knowledge in these areas. They participate in tasks related to operating the educational system and publish the results of their research at Hungarian national and international educational professional forums. Graduates have the opportunity to continue their studies at the PhD level and are actively involved in research work, working in university research groups and participating in international research projects. During the preparation of the master's project, students focus on research work, studying innovative approaches in pedagogy, and developing new teaching methods [13].

A common feature of all master's programs at Hungarian universities is an emphasis on combining theoretical knowledge with practical skills, as well as preparing master's students for research work, which is confirmed by the presence of courses on research methodology and the preparation of a master's thesis. In addition, most programs include courses related to educational psychology, indicating the importance of understanding the psychological aspects of teaching and education. However, there are differences

кредитів ЄКТС. Здобувачі вищої освіти на основі цієї програми одержують знання про те, як думати та діяти як соціальний учений, розкрити сучасні тенденції та результати досліджень, надати ефективні стратегії, методи навчання та інструкції щодо їх використання і постійного професійного розвитку. Випускники цієї програми можуть розраховувати на працевлаштування в освітніх установах, науково-дослідних центрах, а також у сфері освітнього менеджменту. Додатково, вони можуть займатися науковою діяльністю, бути консультантами в галузі освіти або працювати в міжнародних освітніх організаціях.

Основні компоненти програми: загальні базові курси (48 кредитів ЄКТС); спеціалізація (40 кредитів ЄКТС); магістерська робота (20 кредитів ЄКТС); вибіркові дисципліни (7 кредитів ЄКТС); виїзна практика (5 кредитів ЄКТС) [14].

Освітня програма магістра освіти угорського Паннонського університету також нараховує 120 кредитів ЄКТС і триває 4 семестри. Навчання здійснюється очно, заочно або ж дистанційно. Програма розроблена для підготовки спеціалістів у галузі освітніх наук. Випускники цього вишу позиціонуються як дослідники у системах початкової, середньої або вищої освіти, у сфері освітньої адміністрації, і здатні застосовувати свої професійні знання в цих галузях. Вони беруть участь у завданнях з оперування освітньою системою та публікують результати власних наукових напрацювань на угорських освітніх національних та міжнародних професійних форумах. Випускники мають змогу продовжувати навчання на рівні PhD та активно залучаються до науково-дослідної роботи, працюють в наукових групах університету та беруть участь у міжнародних наукових проектах. В процесі підготовки магістерського проекту здобувачі освіти зосереджуються на науково-дослідницькій роботі, вивчаючи інноваційні підходи в педагогіці та розробляючи нові методики викладання [13].

Спільним для всіх магістерських програм угорських університетів є акцент на комбінації теоретичних знань і практичних навичок, а також на підготовці здобувачів ступеню магістра до

in approaches to training. For example, the University of Székesfehérvár focuses on intercultural pedagogy and prepares students for work in international educational institutions, while the University of Szeged focuses on the psychological aspects of educational activities. The University of Pannonia is characterized by a deep research-oriented approach, while the University of Debrecen offers deep theoretical training with an emphasis on comparative pedagogy. Therefore, although all these universities have a common goal of preparing highly qualified specialists in the field of education, the methods and approaches to achieving this goal can vary significantly [2: 118].

Studying the professional preparation of education masters in Hungarian universities reveals a deep and systematic approach to education. The educational programs of these universities reflect global trends, focusing on a combination of theoretical knowledge and practical skills. This is evidenced by the strong emphasis on research work, which is the basis for the preparation of the master's thesis, as well as the presence of courses on research methodology. The uniqueness of Hungarian universities lies in their ability to integrate modern pedagogical approaches and technologies, responding to changes in the educational environment. Each university has its own unique characteristics of training, reflecting its main scientific and pedagogical priorities, which makes the Hungarian higher education system diverse and multifaceted. However, along with these advantages, universities face several challenges, including: adaptation to international standards; language barriers; the need to ensure high-quality practical training; technological challenges; and funding issues – all of which require universities to constantly adapt and innovate [2: 119].

In the Netherlands, there are two types of master's programs: regular programs, which aim to deepen knowledge, develop practical skills, and prepare for a professional career; and research programs, specifically designed to prepare for a research career and further study in a

науково-дослідницької роботи, що підтверджується наявністю курсів з методології наукових досліджень та підготовкою магістерської роботи. Крім того, у більшості програм є курси, пов'язані з педагогічною психологією, що вказує на важливість розуміння психологічних аспектів навчання та виховання. Однак є й відмінності в підходах до підготовки. Наприклад, Шопронський університет зосереджений на міжкультурній педагогіці та підготовці до роботи в міжнародних освітніх установах, тоді як Сегедський університет акцентує увагу на психологічних аспектах педагогічної діяльності. Паннонський університет відзначається глибоким науково-дослідницьким підходом, а Університет імені Етвеша Лоранда пропонує глибоку теоретичну підготовку з акцентом на порівняльну педагогіку. Отже, хоча всі ці університети мають спільну мету підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі освіти, методи та підходи у досягненні цієї мети можуть суттєво відрізнятись [2: 118].

Вивчаючи професійну підготовку магістрів освіти в університетах Угорщини, можна побачити глибокий і системний підхід до освіти. Освітні програми цих університетів відображають глобальні тенденції, акцентуючи увагу на комбінації теоретичних знань і практичних навичок. Це підтверджується великою увагою до науково-дослідницької роботи, яка є основою для підготовки магістерської роботи, а також наявністю курсів з методології наукових досліджень. Особливість угорських університетів полягає в їхній здатності інтегрувати сучасні педагогічні підходи та технології, реагуючи на зміни в освітньому середовищі. Кожен університет має свою унікальну специфіку підготовки, що відображає його основні наукові та педагогічні пріоритети, що зумовлює угорську систему вищої освіти бути різноманітною та багатогранною. Однак, разом з цими перевагами, університети мають ряд викликів, серед яких: адаптація до міжнародних стандартів; мовні бар'єри; необхідність забезпечення якісної практичної підготовки; технологічні виклики та питання фінансування – все це вимагає від університетів постійної

doctoral program. Research master's programs focus primarily on studying research methods, developing critical thinking, and engaging in scholarly publication activities. The emphasis is on independent research, which is reflected in the writing of the master's thesis. Research master's programs in the Netherlands are seen as an intermediate step towards a career as a researcher and entry into academic circles [10: 102].

European researchers in their works practically do not highlight the issues and problems of master's degree development, but rather focus on the research dimension and readiness. The vast majority of works in the context of studying the formation of research qualities of scientists relate to doctoral studies.

From the content of the research and publications of European scholars on the formation of research competence of master's students, it can be concluded that in several European countries such as the United Kingdom, Portugal, and Denmark, research during master's training plays an important role. However, the formation of research competence at the master's level by education seekers is primarily seen not as a path to a research profession, but as professionally oriented education, since master's degree seekers are individuals with current professional experience and careers.

According to the European Qualifications Framework [15], European universities are guided by the norms of the Dublin Descriptors [16], developed in the context of the Bologna Process. Master's level students, during their studies, generate their ideas through research. A thorough analysis of master's degrees in Europe has shown that research is an undeniable and necessary component of master's programs. In this context, research is perceived not as an academic nuance/subtext, but rather as a progressive level of interaction with knowledge, including scientific research and practice. Based on the experience of Portuguese universities, master's research does not necessarily involve writing a dissertation. Depending on the educational institution, research at the master's level

адаптації та інновацій [2: 119].

У Нідерландах існує два типи магістерських програм: звичайні, які мають на меті поглиблення знань, розвиток практичних навичок та підготовка до професійної кар'єри та дослідницькі, які спеціально розроблені для формування дослідницької кар'єри та подальшого навчання в докторантурі. Дослідницькі магістерські програми орієнтовані перш за все на вивчення методів дослідження, формування критичного мислення та наукову публікаційну діяльність. Акцент робиться на незалежних дослідженнях які у результаті знаходять свій вияв у написанні магістерської роботи. Дослідницька магістратура у Нідерландах сприймається проміжним щаблем до формування кар'єри науковця та потрапляння в академічні кола [10: 102].

Європейські дослідники у своїх працях практично не висвітлюють питання і проблеми розвитку магістратури, а у дослідницькому вимірі і поготів. Переважна більшість праць у контексті вивчення формування дослідницьких якостей науковців стосується докторантури.

Зі змісту опрацьованих нами досліджень і публікацій європейських вчених на тему формування дослідницької компетентності магістрантів можна зробити висновок, що у ряді європейських країн таких як Великобританія, Португалія та Данія дослідженням в процесі магістерської підготовки відводиться важлива роль. Проте формування дослідницької компетентності на етапі магістерської підготовки здобувачами освіти розглядається насамперед не як шлях до професії дослідника, а як професійно-орієнтоване навчання, оскільки здобувачами ступеню магістра є люди з поточним професійним досвідом і кар'єрою.

Згідно Європейської рамки кваліфікацій [15] орієнтуються європейські виші, норм Дублінських дискрипторів [16] розроблених в контексті Болонського процесу здобувачі магістерського рівня у ході навчання продукують свої ідеї шляхом проведення досліджень. Ґрунтовний аналіз магістерських ступенів у Європі виявив,

can be theoretical or practical, individual or group-based. It can manifest in the form of writing a research paper or in projects and tasks or professional internships.

In universities in England, the main emphasis during master's training is on the instrumentalism of research rather than on the result. That is, masters are taught to research – the process is more important than the result. Such an approach to the formation of research competence has a positive impact on the career development of masters in the future and is highly valued by potential employers. It can be concluded that if a master's student does not plan to continue their education in a doctoral program, then obtaining profound knowledge and writing a master's thesis is not an end in itself for them. Instead, the master's degree is pursued to improve career prospects (53%) or progress in their current career (52%). These figures explain the 0.5-1 year duration of master's studies in the vast majority of European universities.

An illustrative example of the formation of research competence in future physics teachers at the master's level in European universities is studied by K. Sin [12]. The author notes that in the process of teaching physics masters, there is a strong emphasis on research and its rigorous organization. Education seekers mostly work in groups, and the results of their research, conducted during the educational process, make a direct contribution to the scientific research of the educational institution.

For example, at the University of Oslo (Norway), 42 hours are allocated for studying humanities and social sciences, while 82 hours are allocated for the scientific component per year.

It is important that the research topics of the master's students are directly related to the research interests of their supervisors. Publication of research results, discussions with colleagues, developments, test ideas, frequent participation in scientific conferences – all these are constant elements of research activity of masters in European universities [12].

що дослідження є беззаперечним і необхідним компонентом магістерських програм. У цьому контексті дослідження воліють сприймати без академічного відтінку/підтексту, а швидше як прогресивний рівень взаємодії зі знанням, включаючи наукові дослідження та практику. За досвідом португальських вишів магістерське дослідження не обов'язково передбачає написання дисертації. Залежно від закладу освіти дослідження на базі магістратури можуть бути теоретичними чи практичними, індивідуальними або ж груповими. Можуть проявлятися у написанні наукової роботи або знаходити вияв у проектах і завданнях або професійному стажуванні.

В університетах Англії основний акцент у ході магістерської підготовки робиться на інструменталізмі дослідження, а не на результаті. Тобто магістри вчать досліджувати – процес важливіший за результат. Саме такий підхід до процесу формування дослідницької компетентності справляє позитивний вплив на формування кар'єри магістрів у майбутньому і неабияк цінується потенційними роботодавцями. Можна зробити висновок, що якщо магістр не планує продовжити навчання у докторантурі то для нього не є самоціллю одержання глибоких знань і написання магістерського дослідження, натомість ступінь магістра здобувається з метою покращення кар'єрних перспектив (53%) або прогресу у поточній кар'єрі (52%). Ці показники пояснюють 0.5-1- річну тривалість навчання в магістратурі у переважній більшості європейських вишів.

Показовим є приклад формування дослідницької компетентності у майбутніх викладачів фізики у магістратурі європейських університетів досліджений К. Сін [12]. Авторка зазначає, що у процесі навчання магістрів-фізиків діє сильний акцент на дослідження і жорстка його організація. Здобувачі освіти працюють переважно групами, а результати їх досліджень, проведених у ході навчального процесу, роблять прямий внесок до науково-дослідної роботи навчального закладу.

До прикладу в університеті Осло (Норвегія) на вивчення гуманітарних і соціальних наук виділено 42 години у той

In the United States, obtaining a master's degree has several peculiarities compared to other countries. There are several paths to obtaining a master's degree in the USA. Depending on the program, it may or may not require defending a master's thesis (this practice also exists in some European countries). The structure and duration of programs leading to a master's degree can vary not only across different states but also across universities.

A characteristic feature of master's programs is their specialized focus. The master's degree is designed to provide additional education or training in a specialized field after completing undergraduate studies. Obtaining a master's degree is possible through two main types of programs: academic and professional.

It is worth noting that in the content of education in the United States, there are two opposite tendencies in pedagogy: synthesized teaching of pedagogy and separate study of its individual disciplines (philosophy of education, history of pedagogy, educational psychology, pedagogical sociology). Higher education in pedagogy in the USA at the end of the 20th century became more focused on the development, primarily of the professional qualities of future specialists – teachers, which is closely related to the implementation of the principles of differentiation and individualization of education [7: 232].

Teacher preparation in the USA falls within the field of humanities. However, according to the Classification of Instructional Programs – 2010 developed by the National Center for Education Statistics of the US Department of Education, the specialty 13.0406 "Higher Education" (Higher Education Administration) is part of the program category 13.04 "Educational Administration and Supervision," which is a component of the field of knowledge 13 "Education" [11: 128].

At the current stage, teacher education in the United States is provided by approximately 500 higher education institutions, including research

час як на наукову складову – 82 години на рік.

Важливо, що теми дослідження магістрантів безпосередньо пов'язані із інтересами наукових досліджень їх керівників. Публікації результатів досліджень, дискусії з колегами, розробки, тестові ідеї, часта участь у наукових конференціях – це все незмінні елементи дослідницької діяльності магістрів у університетах Європи [12].

Отримання магістерського ступеня в США має кілька особливостей порівняно з іншими країнами. У США є декілька шляхів для отримання магістерського ступеню. Залежно від програми він може вимагати або не вимагати захисту магістерської дисертації (така практика існує і в деяких європейських країнах). Структура та тривалість програми навчання, що дозволяють отримати ступінь магістра, можуть відрізнятися не тільки в різних штатах, але й університетах.

Характерною ознакою магістерських програм є їх профільна спеціалізація. Ступінь магістра призначений для забезпечення додаткової освіти або навчання в спеціалізованому відділенні після завершення студентом навчання на бакалавраті. Здобуття ступеню магістра можливе за двома основними типами програм: академічним та професійним.

Зазначимо, що у змісті педагогічної освіти США наявні дві протилежні тенденції: синтезоване викладання педагогіки й роздільне вивчення її окремих дисциплін (філософії виховання, історії педагогіки, педагогічної психології, педагогічної соціології). Вища педагогічна освіта США наприкінці ХХ століття набула більшої спрямованості на розвиток, передусім професійних якостей майбутніх фахівців – учителів, яка тісно пов'язана з реалізацією принципів диференціації та індивідуалізації навчання [7: 232].

Підготовка педагогів у США належить до гуманітарних наук. Водночас відповідно до Класифікатора освітніх програм – 2010 (Classification of Instructional Programs – 2010), розробленого Національним центром освітньої статистики департаменту освіти США, спеціальність 13.0406 "Вища освіта" (13.0406 Higher Education/Higher Education Administration) входить до напряму підготовки 13.04 "Управління

universities offering master's and doctoral programs, as well as colleges granting bachelor's and master's degrees [8].

Pedagogical education in US universities is primarily aimed at preparing teachers who are experts in pedagogical disciplines, possess multifunctional skills, and are ready to apply them in various types of educational institutions. Therefore, higher pedagogical education in the USA is characterized by the practical training of specialists, providing students with the latest theoretical and practical achievements in pedagogy, and preparing them for managing and anticipating possible ways of developing the pedagogical process. Therefore, the strategic directions of higher pedagogical education in the USA include strengthening the practical component of education in educational institutions, increasing the role of mentors (tutors), and, overall, educational institutions in the final result of preparing a specialist – a teacher [5: 29].

Conclusions and research perspectives. In our study, we have concluded that studying the international experience in developing research competence of master's students in education is extremely important, considering that the diversity of cultures, traditions, and characteristics, including those in the field of educational systems, is a significant asset of countries in the global education community, and their preservation is a top priority. Moreover, the mobility of citizens for settlement, education, or employment provides a basis for identifying and shaping knowledge, skills, competencies, and qualifications that would be universal for all progressive countries.

Therefore, the study of foreign experience in master's training of future teachers is aimed at identifying the essence, main directions, and factors that determine the commonality and differences in the functioning and development of education.

The implementation of the experience of leading European countries and the USA in the development of research

освітою та інспектування" (13.04 Educational Administration and Supervision), що є складовою галузі знань 13 "Освіта" (13 EDUCATION) [11: 128].

На сучасному етапі магістерську підготовку педагогів у США надають приблизно 500 закладів вищої освіти, до числа яких зараховано дослідницькі університети, які готують студентів за магістерськими та докторськими програмами, і коледжі, які надають студентам дипломи бакалавра та магістра [8].

Педагогічна освіта в університетах США орієнтується, перш за все, на підготовку вчителів, які є експертами з педагогічних дисциплін, мають поліфункціональні вміння й готові їх застосовувати в навчальних закладах різного типу. Тому вища педагогічна освіта США вирізняється практичністю підготовки спеціалістів, з одного боку, передбачаючи засвоєння студентами найновіших надбань теорії і практики педагогіки, а з іншого – готує їх до управління і передбачення можливих шляхів розвитку педагогічного процесу. Тому стратегічними напрямками вищої педагогічної освіти США є посилення практичної складової освіти в умовах навчального закладу, підвищення ролі наставників (тьюторів) та в цілому навчальних закладів у кінцевому результаті підготовки спеціаліста – педагога [5: 29].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. У дослідженні ми дійшли висновку, що вивчення міжнародного досвіду формування дослідницької компетентності магістрів з освітніх наук є надзвичайно важливим враховуючи, що різноманітність культур, традицій, особливостей, у тому числі і у сфері освітніх систем, є значним надбанням країн світового освітнього товариства і першочерговим завданням є їх збереження. До того ж мобільність громадян з метою поселення, навчання чи працевлаштування створюють підґрунтя для визначення і формування таких знань, умінь, навичок та кваліфікацій, які б були універсальними для всіх прогресивних країн.

Саме тому дослідження зарубіжного досвіду магістерської підготовки майбутніх педагогів спрямоване на виявлення сутності, головних напрямів та чинників, що зумовляють спільність та розбіжність у

competence of master's students in Ukrainian educational institutions can have significant potential for improving the quality of education and training of personnel. The prospects for implementing foreign experience in Ukrainian realities may include processes related to the adaptation of master's programs, taking into account the best practices and experience of the United Kingdom, Hungary, the Netherlands, Portugal, Denmark, Norway, and the USA in the field of research competence; involving domestic higher education institutions in international projects and initiatives aimed at exchanging experience and improving research competence; organizing internships and training courses abroad for Ukrainian teachers to study advanced experience in this field; developing research centers and laboratories at Ukrainian universities; providing Ukrainian master's students with opportunities to participate in research and conferences abroad to enrich their experience, and so on. The implementation of these practices can help Ukrainian universities to raise the quality of master's training in research competence to a new level.

The prospects for further research lie in studying the ways of implementing current foreign and domestic experience in forming research competence of master's students.

функціонуванні та розвитку освіти.

Впровадження досвіду провідних країн Європи та США у сфері розвитку дослідницької компетентності магістрів в українських закладах освіти може мати значний потенціал для підвищення якості освіти та підготовки кадрів. Перспективами впровадження зарубіжного досвіду в Українських реаліях можуть бути процеси пов'язані з адаптацією програм магістратури з урахуванням кращих практик і досвіду Великобританії, Угорщини, Нідерландів, Португалії, Данії, Норвегії та США в галузі дослідницької компетентності; залучення вітчизняних закладів вищої освіти до міжнародних проєктів та ініціатив, спрямованих на обмін досвідом та покращення дослідницької компетентності; організація для українських викладачів стажування та курсів підвищення кваліфікації за кордоном, з метою вивчення передового досвіду у цій галузі; розвиток науково-дослідницьких центрів та лабораторій українських університетів; надання українським здобувачам ступеню магістра можливості для участі в наукових дослідженнях та конференціях за кордоном для збагачення їхнього досвіду тощо. Впровадження цих практик може допомогти українським університетам піднятися на новий рівень якості підготовки магістрів у галузі дослідницької компетентності.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в дослідженні шляхів імплементації актуального іноземного та вітчизняного досвіду формування дослідницької компетентності магістрів.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Vityvts'ka, S.S. (2007). Stupeneva pedahohichna osvita: analiz, dosvid, problem [Undergraduate teacher education: analysis, experience, problems]. *Modernizatsiya vyshchoyi osvity u konteksti yevrointehratsiynykh protsesiv – Modernization of higher education in the context of European integration processes: zb. nauk. prats' uchasyukiv Vseukr. metod. seminaru z mizhnar. uchastyu*. Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I. Franka, 124-132 [in Ukrainian].
2. Hodlevs'ka, K. (2023). Profesiyna pidhotovka mahistriv osvity v universytetakh Uhors'hchyny: vyklyky ta perspektyvy [Professional training of masters of education in Hungarian universities: challenges and prospects]. *Visnyk kafedry YUNESKO "Nepererвна profesiyna osvita XXI stolittya" – Bulletin of the UNESCO Department "Continuous Professional Education of the 21st Century"*, vyp. 7, 117-128 [in Ukrainian].
3. Holovan', M.S. (2012). Sutnist' ta zmist ponyattya "doslidnyts'ka kompetentnist'" [The essence and meaning of the concept of "research competence"]. *Teoriya ta metodyka navchannya fundamental'nykh dystsyplin u vyshchiiy shkoli – Theory and teaching*

methods of fundamental disciplines in higher education: zb. nauk. prats', Kryvyi Rih: Vydavnychyy viddil NMetAU, vyp. VII, 55-62 [in Ukrainian].

4. Hurevych, R.S., Akimova, O.V., & Bayurko, N.V. (2024). Profesiyina mobil'nist' maybutnikh pedahohiv yak chynnyk stanovlennya fakhivtsiv novoyi heneratsiyi [Professional mobility of future teachers as a factor in the formation of specialists of the new generation]. *Perspektyvy ta innovatsiyi nauky (Seriya "Pedahohika", Seriya "Psykhohihiya", Seriya "Medytsyna") – Prospects and innovations of science ("Pedagogy" Series, "Psychology" Series, "Medicine" Series): zhurnal*, № 2 (35), 236-249 [in Ukrainian].

5. Dovhopolova, H. & Stepanets', M. (2017). Dosvid SSHA v pidhotovtsi mahistriv iz pedahohichnoyi osvity [Experience of the USA in the preparation of masters in teacher education]. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi – Pedagogical sciences: theory, history, innovations and technologies*, № 5 (69), 5-34 [in Ukrainian].

6. *Zarubizhnyy dosvid profesiynoyi pidhotovky pedahohiv: analitychni materialy [Foreign experience of professional training of teachers: analytical materials]*, (2017). Red.: Avshenyuk, N.M., Dyachenko, L.M., Kotun, K.V., Marusynets', M.M., Ohiyenko, O.I., Sulyma, O.V., & Postryhach, N.O. Kyiv: DKS "Tsentr", 83 [in Ukrainian].

7. Knodel', L. (2011). Struktura vyshchoyi osvity SSHA na suchasnomu etapi rozvytku suspil'stva [The structure of higher education in the USA at the current stage of the development of society]. *Ukrayins'kyi naukovyy zhurnal: Osvita rehionu – Ukrainian scientific journal: Education of the region*, № 1, 229-234 [in Ukrainian].

8. Malyarchuk, O. (2011). *Vyshcha humanitarna osvita Spoluchenykh Shtativ Ameryky v epokhu informatsynoho suspil'stva [Higher humanitarian education in the United States of America in the era of the information society]*. Retrieved from: <http://eprints.zu.edu.ua/6423/1/11movvgo.pdf> [in Ukrainian].

9. Sakhno, M.V. (2013). Profesiyina pidhotovka maybutnikh vykladachiv u mahistraturi universytetiv Velykoyi Brytaniyi [Professional training of future teachers in the magistracy of universities in Great Britain]. *Porivnyal'na profesiyna pedahohika – Comparative professional pedagogy*, № 1, 256-262 [in Ukrainian].

10. Sysoyeva, S.O., & Krystopchuk, T.Ye. (2012). *Osvitni systemy krayin Yevropeys'koho Soyuzu: zahal'na kharakterystyka [Education systems of the countries of the European Union: general characteristics]: navch. posib.* Kyiv: Kyivskyy universytet imeni Borysa Hrinchenka – Rivne: Ovid, 352 [in Ukrainian].

11. Stepanets', M.Ya. (2017). *Innovatsiyyny potentsial dosvidu pidhotovky mahistriv pedahohichnoyi osvity v universytetakh SSHA v konteksti modernizatsiyi vyshchoyi osvity Ukrayiny [Innovative potential of the experience of training masters of pedagogical education in US universities in the context of modernization of higher education in Ukraine]*. *Virtus: Scientific Journal*. Editor-in-Chief M.A. Zhurba, February № 11, 126-129 [in English].

12. Cristina Sin, (2012). Researching Research in Master's Degrees in Europe. *European Educational Research Journal*, vol.11(2), 290-30. Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.2304/eerj.2012.11.2.290> A [in Czech].

13. Pannon Egyetem. (2022). *Neveléstudomány mesterszak*. Retrieved from: <http://surl.li/jvya> [in English].

14. SZTE, (2022). *Neveléstudomány mesterszak*. Retrieved from: <http://surl.li/jvyb> [in Czech].

15. *The European Qualifications Framework (EQF)*, (2009). Retrieved from: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/leaflet_en.pdf [in English].

16. *The Dublin Descriptors*, (2014). Retrieved from: http://ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors [in English].

Received: January 30, 2024
Accepted: February 19, 2024